

KÖNYVISMERTETÉS

Lentner Csaba

Menyhay Imre: Adalékok Káin „esti meséjéhez” - Gazdaság és szocializáció a jelenkori liberális társadalomban című könyvének ismertetője (Akadémiai Kiadó, 1997)

A nemzetközi hírnévnek örvendő Dr. Menyhay Imre professzor tolalából értékes könyv-kiadvány jelent meg 1998 év első napjaiban az Akadémia Kiadó gondozásában. A szerző egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. 1956-ban a Soproni Napló alapítója és szerkesztője volt. Újságírói tevékenysége miatt azonban menekülni kényszerült Ausztriába. Második hazájában több mint 700 társadalomkritikai tanulmányt és egyetemi jegyzetet írt, ezentúl a híres Montan Egyetemen is tanított.

A rendszerváltozás után munkásságának súlypontját Magyarországra helyezte át. Évekig tanított a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen és a Veszprémi Egyetemen. A Soproni Egyetem Közgazdasági Fakultásán és a Vendéglátóipari-Kereskedelmi Főiskolán pedig még ma is rendszeresen előadásokat tart, iskolateremtő munkát végez a gazdaszociológia tudományág területén.

A német nyelven is rendszeresen publikáló szerző magyar nyelvű könyvkiadványai sorában a Vezetés, nevelés, neurózis címet viselő (Aula Kiadó), majd a Voltunk, megvolnánk-leszünk? című (Püski Kiadó) után az Adalékok Káin „esti meséjéhez” című kiadvány méltán tekinthető Menyhay professzor tudós munkásságának újabb reprezentánsaként.

A szerző a munkájában éles kritika alá veszi Francis Fukuyama professzornak azon elméleti - és mára már sajnos gyakorlattá is vált - tézi-

sét, miszerint a liberális democráciákra épülő monetáris gazdaságpolitika a társadalmi fejlődés csúcspontja lenne. Menyhay professzor véleménye szerint a demokrácia ezen válfaja a nemzeti kulturális értékek szétzilálását a pénz- és vagyonszerzési vágy erőteljes felerősödését hozta magával.

Menyhay Imre különösen veszélyesnek tartja a gazdasági és a társadalmi viszonyok területén egyaránt érvényesülő liberális értékrendek átmenet nélküli alkalmazását azokban az országokban, amelyek hosszú évtizedekig a kommunizmus mótelye által fertőzöttek, ahol az egyéni érdek teljesen alárendelődött a mindenki számára közömbös közérdeknek, ami végső soron az egyéni kezdeményezések társadalmi mértékű elfojtásához és a szocialista gazdasági-társadalmi felépítmény mély válságához vezetett. Amennyiben az állampolgárok irányába érvényesülő kötelező állami gondoskodás helyébe egyik napról a másikra a teljes mértékben egyéni ösztönöknek és érdekeknek alávetett mohó pénzszerzési vágyat helyezük előtérbe, úgy a gazdaságilag kevésbé fejlett ország gazdasága és polarizálódó társadalma alárendelődik, arcnélkülivé, nemzeti identitástudat nélkülivé válik, és mindössze csak a fejlett nyugati gazdaság kiszolgálására és szolgáló követésére szorítkozhat.

Menyhay professzor a magyar érdekek markáns érvényesítésében látja a megoldást. Egy olyan pénzügypolitikai kurzus beköszöntét várja, amely megszünteti a fejletlenebb régiók nemzetközi tőkés csoportok által történő kizsákmányolását, a pénz- tőkehiányt mindjobban betetőző munkanélküliséget, a vele párosuló erkölcsi romlást és a gazdasági bűnözés nyomasztó terhét.

A piacgazdasági fejlődés útján megindult közép-kelet-európai országok, kiváltképp Magyarország vonatkozásában a gazdasági globalizáció veszélyeire is felhívja a szerző a figyelmet. A magyar sajátosságoknak és a történelmi-gazdasági fejlődésnek megfelelő pénzügypolitikai és kultúrpolitikai kiérlelésében, nem pedig valamely nyugati vagy keleti

világmegváltónak hitt gazdaság ideológia receptjének átvételében látja a megoldást.

Németh László, Gombos Gyula, Püski Sándor munkásságának alapjain Dr. Menyhay Imre professzor a gazdaságszociológia és a pénzügy-politika tudományos módszereinek mesteri ötvözésével mutat rá a harmadik utas, nemzeti gazdaságpolitika egyedüli létjogosultságára Magyarországon.

A szerző könyvében külön fejezetet szentel az államadósság rendezésével kapcsolatos pénzügyi álláspontjának kifejtésére. Mint írja: „...a civilizált országok kormányainak döntő többsége nem a maga ura, hanem a monetarizmus körülményei közepette felerősödött mammonizmus érdekeinek végrehajtója”. A kamatrabszolgáság folyamányaként bármilyen gazdasági kibontakozás lehetőségét kizártnak tartja mindaddig, amíg Magyarország gazdaságpolitikáját kizárólag piaci mechanizmusokra bízák, így közvetetten, ráutalásszerű tudományos bizonyítási módszerekkel a szerző írásából „kiolvasható”, hogy a társadalom elszegényedő tagjainak, és a hazai vállalkozások védelme érdekében az állami beavatkozásokra határozott igény jelentkezik az átmeneti piacgazdaságokban.

Bár a mű alapvetően gazdaságszociológiai és gazdaságpszichológiai irányultságú, de különös értéket ad a napokban megjelent írásnak, hogy a szerző a társadalom rétegződését, a társadalom tagjainak hangulatát, pszichológiai kórképét alapvetően pénzügyi-gazdasági helyzetértékelésből eredeztetve mutatja be.

A több értékes gondolatot is felvető, valójában a gazdaságszociológiai és pénzügypolitikai tudományágak interdiszciplináris mezsgyéjén mozgó könyv-kiadványnak, további figyelemre méltó megállapítása, hogy „...a kommunizmus diktatúrája, ha sok kárt okozott is, a fegyelem nem éppen ideális, de mégis visszatartó és kényszerből szerénységre nevelő hatása valami pozitívummal is járt”.

Menyhay Imre az ország ideális gazdasági és társadalompolitikai fejlődésének útját egy „arany középút”-ban látja. Ez a középút építhet a pozitív baloldali érdekekre, a pénz- és vagyonszerzési vágyat előtérbe helyező, de a társadalmat értékrendjében zavaró mammonizmus korlátozására, az állam gazdaságból és a társadalmi jólét intézményeinek szervezéséből való kivonulás alaposabb végiggondolása érdekében tett erőfeszítésekre.

Az arany középút értékes építőköve lehet a keresztényi értékrend, amely alapjában mind a baloldali, mind a népi írók mozgalmának közös tradícióját jelenti. A gazdaság és szocializáció jelenkori viszonyaival foglalkozó könyv fő címe az „Adalékok Káin esti meséjéhez” címet viseli. A Bibliában szereplő Éva elsőszülött gyermeke Káin volt, aki megölte testvéröccsét Ábelt, mert Isten Káin ajándékaira tekintetet sem vetett, míg Ábeléra igen. Isten a gyilkosságért elátkozta Káint, azonban az elátkozott férfiú perbe szállt Istennel. „Nagyobb a büntetésem, mint amit el tudok viselni... Bárki, aki rám talál, megölhet.... „mondja Káin Istennek, amire a válasz: „Ne félj! Hétszeresen megbüntettem azt, aki Káint megöli”. Káin pedig kiköltözött Nod tartományba, Édentől keletre, a Biblia tanítása szerint.

Menyhay Imre professzor címválasztásából és a könyv közérthető nyelvezetű tartalmából olyan szimbolikus jelentés is kikövetkeztethető, miszerint a Káinban megtestesülő eredendő bűn, majd konkrét bűnös magatartás átvitt értelemben a jelenkori válságokkal, társadalmi konfliktusokkal, egyéni értékrend zavarokkal terhelt korunkban is tetten érhető.

Káin és a mai kor konfliktusok, állandó bizonyítási kényszer alatt lévő embereinek bűnre való hajlandóságát vagy akár a lelkükben eredendő bűn mótelyét kiűzhetjük, ha annak megoldására megalapozott, tudományos módszerekkel felvértezett politikusok, üzletemberek és tudósok jó szándékot mutatnak. Amennyiben ismerettárukat, gazdasági és politikai hatalmukat az emberiség javára és nem ellenében fordítják,

úgy a társadalom tagjainak egyetemes jóléte megteremtődhet, a bűnös szándékok és cselekedetek háttérbe szorulhatnak. Menyhay Imre professzor a könyvét, a több évtizedes kutatói munkásságát éppen erre a társadalmat felvirágoztató, a meglévő társadalmi békétlenséget megszüntető, az áru-pénz kapcsolatokat a széles társadalom érdekében közkinccsé - és nem kirekesztő - pénzügyi technikák kidolgozására és társadalmi vetületének tudományos elemzésére fordította.

Dr. Menyhay Imre professzor munkásságára, emberi hitvallására, az Ausztriában eltöltött több évtizedes politikai száműzetés idejét is hasznos kutatómunkára áldozó életútjára messzemenőleg illenek a Soproni Egyetem aulájában márvány táblára vésett Varga Domokos-i gondolatok - némi kiterjesztéssel -, miszerint:

„Akik elmentek, de el nem szakadtak... külhonban is magyarok maradtak”.

A kötet címlapja nemcsak esztétikailag szép, hanem kifejező erővel hívja fel a figyelmet a könyvben írt, mindenki számára megszívlelendő értékes gondolataira. Érdemes elolvasni!

— • — • —

*Mammonizmus: leegyszerűsítve pénzimádatot, féktelen vagyonszerzési vágyat jelent

**Interdiszciplináris: több tudományágra kiterjedő, több szakterületet közösen érintő

A szedés a Társadalomkutató és Előrejelző Intézetben készült.

A szedést Bosnyákovits Józsefné készítette,
a tördelés Kocsis Gábor munkája.

A nyomtatás 1998. januárjában készült

Ára: 800.– Ft